

Kela®

Uáppeeh já viärjukenigâsah

Uánihávt já čielgâsávt | 2023

Siskáldâs

Uáppee já viärjukenigâs torjuuh	3
Uáppuruttâ	12
Aassâmlase já aassâmtoorjâ	16
Uáppulovná	18
Maht puáđuh vaigutteh uápputorjui?	21
Toorjâ škovlâmaadhijđ já málásáid	24
Ollâškovlâuáppee tiervâsvuođâtipšomáksu	28
Rävisolmoošškovlimtoorjâ	29
Viärjukenigâs torjuuh	30
Uuccâm já mäksim	33
Návt Kela palvâl	35

Uáppee já viärjukenigâs torjuuh

Taan tiedettemčáalusist muštâluvvo, ete maht Kela tuárju uáppeid já sii, kiäh láá suátivievâst tâi siiviilpalvâlusâst

Tiedettemčáállus loopâst láá tiäđuh tast, ete maht torjuuhoccojeh.

Tiedettemčáállus muštâl luuhâmive 2023–2024 tileest. Mieldi iä lah puoh torjui detaljeh.

Lasetiäđuh neetist já puhelimáin

Kela torjuin muštâluvvo anarâškielân čujottâsâst
www.kela.fi/anaraskiela

Uáppee já viärjukenigâs torjuin muštâluvvo
tärhibeht Kela suomâkielâlin sijnđoin
www.kela.fi/opiskelijat
www.kela.fi/asevelvolliset

Jis tust láá koččâmušah,
puávtáh suáittid palvâlemnumerân
020 692 209

Kela torjuuh uáppei

Kela puáhtá miedettid uáppei uápputorjuu.

Uápputorjui kuleh

- uáppuruttâ
- uáppuruudâ huolâtteijeealadâs
- uáppuruudâ oppâateriaallase
- uáppuloovná staatâthádâs
- aassâmlase.

Uápputorjuu aassâmlase puáhtá finnid tuše, jis uáppá ovdâmerkkân aalmugopâttuvâst tâi olgoenâmiijn.

Suomâst ässee uáppee puáhtá táválâvt finnid almos aassâmtorjuu.

Eres Kela mäksim torjuuh uáppei láá ovdâmerkkân

- škovlâmätkitoorjâ
- uáppulovnápuárättâs
- purrâmuštoorjâ.

Kii finnee uápputorjuu?

Tun puávtáh uuccâđ uápputorjuu,
ko tun algâttah uápuid vuáđuškoovlâ maņa.

Tun puávtáh finniđ uápputorjuu, jis tun oopah

- luvâttuvâst
- áámmátlii oppâlájádâsâst
- ollâškoovlâst
- aalmugopâttuvâst.

Tun puávtáh finniđ uápputorjuu meid vuáđuškoovlân,
jis tun čodâlditáh tođhosškovliimân välmejeijee škovlim
tâi rävisulmui vuáđumáttáättâsâid.

Rävisolmoošluvâttuv uáppein torjuu pyehtih finniđ tuše sij,
kiäin lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân
tâi kiäh čodâlditeh ovtâstittum totkos.
Ovtâstittum tođhos meerhâš tom,
ete tun čodâlditáh siämmáá ääigi
áámmátlii vuáđutotkos já luvâttuv.

Jieijâs puáđuh já motomin meid vaanhimij puáđuh
pyehtih vaiguttid uápputorjuu finniimân.

Jis tun puáđáh olgoenâmijn Suomân oppâđ,
te tun jieh táválávt pyevti finniđ uápputorjuu.

Jis tun oopah olgoenâmijn,
te tun puávtáh finniđ uápputorjuu Suomâst.
Tust kalgeh kuittâg leđe pisovááh čonnâseh Suomân
ovdâmerkkân aassâm tâi peerâkoskâvuodâi tiet.

Kiäst lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân?

Tust lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân,
jis tun tiävdáh kuohtuid čuávuváid iävtuid:

- Tun lah lopâttâm vuáđuškoovlâ ive 2021 tâi ton maņa.
- Tun lah šoddâm ive 2004 tâi ton maņa.

Puoh škovliimeh iä lah mávsuttemeh,
veikâ tun tiävdáččih iävtuid.

Täärhist jieijâd oppâlájádâsâst,
lii-uv tuu škovlim mávsuttem.

Kii ij finni uápputorjuu?

Tun jieh pyevti finniđ uápputorjuu,
jis tun finniih ovdâmerkkân čuávuváid torjuid:

- pargottesvuotâpeiviruudâ tâi pargomarkkântorjuu
- puocâmpiveiviruudâ
- vajoiditemruudâ tuu uáppoid
- iäláttuv (ij kuoskâ peerâiäláttâhân)
- vuáruttállâmrijjâsajanmáávsu
- uápputorjuu olgoenâmijn
- rävisolmoošškovlimtorjuu.

Jis tun finniih rävisolmoošškovlimtorjuu,
te tun puávtáh kuittâg finniđ uáppuloovná staatâthidem.

Tun jieh finnie uápputorjuu meid, jis

- tun lah pargoveimiškovliimist
- tun lah oppâsopâmušškovliimist
- tun lah viärju- tai siiviilpalvâlusâst.

Puáccám

Jis tun puáccááh kaskoo uápu, te tun puávtáh pääccid puocâmluámun já uuccâđ Kelast puocâmpeiviruudâ.

Jis tunjin miedettuvoo puocâmpeiviruttâ, te Kela looppât tuu uápputorjuu automaatlávt.

Suátiviehâ já siiviilpalvâlus

Tun jieh pyevti finnid uápputorjuu suátivievâ tai siiviilpalvâlus ääigi.

Jis tun finnieh uápputorjuu, ko moonah suátiviehân tai siiviilpalvâlusân, te almoot tast Kelan.

Kela looppât tuu uápputorjuu.

Tun puávtáh uuccâđ torjuu uđđâsist, ko juádháh uápuid.

Uápputoorjâ luvâttâhuápei já áámmátuápei

Kela puáhtâ miedettid uápputorjuu luvâttâhuáppoid já áámmátlii škovliimân.

Rävisolmoošluvâttuvâst tun puávtáh finnid torjuu tuše, jis tust lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân tai tun čodâlditáh ovtâstittum totkos.

Tun puávtáh finnid torjuu meid eres uáppoid, ovdâmerkkân

- uáppoid aalmugopâttuvâst tai valastállâmopâttuvâst
- välmejejee škovliimân, ovdâmerkkân TUVA-škovliimân
- rävisulmui vuáđumáttáättâsân.

Tun finnieh uápputorjuu meriääigi.

Luvâttâhuáppoid toorjâ miedettuvoo vistig kuálmád uáppuive loopâ räi. Áámmátlijn uápuin toorjâ miedettuvoo uápui vijdoduv västidejee ááigán.

Jis tuu uápuh juátkojeh ton maŋa, tun ferttiuh uuccâđ torjuu sierâ laseááigán. Jis tun valmâštuuh tolebáá ko vuávájum tai koskâlditáh tuu uápuid, mušte almottid ääšist Kelan.

Uápputoorjâ ollâškovlâuápei

Tun puávtáh finnid uápputorjuu, ko tun čodâlditáh

- ollâškovlâtotkos ollâopâttuvâst teikâ áámmátollâškovlâst
- áámmátollâškovlâuáppoid välmejejee, enâmânvärrejejeid uáivildum škovlim
- sierâ árvusääni tai uáppu-ubâlâšvuodâ ollâškovlâtotkos maŋa.

Tuu uápui vijđodâh meerrid,
ete mon kuhháá tun puávtáh finniđ uápputorjuu.
Oovtâ luuhâmive ääigi uápputoorjâ máksoo
táválávt 9 mánuppaajeest.

Vâi tun puávtáh finniđ uápputorjuu,
te tuu uápuh kalgeh ovdániđ.
Kela čuávu uápui ovdánem.

Mon ennuv uápputorjuu finnee?

Uáppee, kiäst iä lah päärnih,
puáhtá finniđ uáppuruuđâ já uáppuloovná
enâmustáá suulân 930 eurod mánuppaajeest.
Taan summeest suulân 280 eurod lii uáppuruttâ
já 650 eurod lii uáppulovná.
Uáppee, kiäst láá päärnih,
puáhtá finniđ uáppuruutân aledem.

Toos lasseen uáppee puáhtá finniđ almos aassâmtorjuu.

Tun puávtáh árvuštállâđ
Kela viermisiiđoin orroo rekinistemohjelmijn,
ete mon ennuv tun finniih uáppee torjuid (suomâkielân).

www.kela.fi/laskurit

Tun finniih täärhib tiäđuid uáppuruuđâst, aassâm torjuin
já uáppuloovnást taan tiedettemčáállus čuávuváin siiđoin.

Uáppuruttâ

17 ihheed tiävdám uáppee puáhtá finnid uáppuruudâ

Uáppuruudâ miärán vaigutteh

- mon ahasâš tun lah
- maht tun aasah
- lah-uv tun naaijâm
- láá-uv tust päärnih.

Ucemus uáppuruudâh láá 8–43 eurod mánuppaajeest. 17–19-ihásâš uáppee, kote áásá vaanhimijdiskuin, puáhtá finnid uccâ uáppuruudâ.

Pärnitted uáppee stuárráamus máhđulâš uáppuruttâ lii suulân 279 eurod mánuppaajeest.

Vuálá 17-ihásâš puáhtá finnid

- uáppuruudâ, jis pärnilase lii lopâttum
- uáppuruudâ oppâmateriaallase, jis uápuh iä lah mávsuttes škovlim.

Uáppuruudâst mana viäru.

Tun jiehk kuittâg koolgâ mäksid tuu uáppuruudâst viäru, jis tust iä lah eres puáđuh.

Uáppuruudâ huolâtteijeealadâs

Jis tun lah vuálá 18-ihásii päärni huolâtteijee, tuu uáppuruudâst lasettuvvoo huolâtteijeealadâs. Tot lii čohčâluuhâmpaajeest 2023 suulân 122 eurod mánuppaajeest já kiđđâluuhâmpaajeest 2024 suulân 112 eurod mánuppaajeest. Kela miedeet tom automaatlávt.

Uáppuruudâ oppâmateriaallase

Tun puávtáh finnid oppâmateriaallase, jis čuávuvááh iävtuh tievih:

- Tust iä lah päärnih jieheke tun lah naaijâm.
- Tuu vaanhimij puáđuh láá ohtsis enâmustáá 41 100 eurod ivveest.
- Tun aasah jieijâd vanhimijguin já tun lah 20-ihásâš teikkâ aasah jiečânávt já lah vuálá 18-ihásâš.

Tun jiehk kuittâg pyevti finnid oppâmateriaallase, jis tust lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân.

Kiäst lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân?

Tust lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân, jis tun tiävdáh kuhtuid čuávuváid iävtuid:

- Tun lah lopâttâm vuáđuškoovlá ive 2021 tâi ton maŋa.
- Tun lah šoddâm ive 2004 tâi ton maŋa.

Puoh škovliimeh iä lah mávsuttemeh, veikâ tun tiävdáččih iävtuid.

Täärhist jieijâd oppâlájádâsâst, lii-uv tuu škovlim mávsuttem.

Meiddei 15- tâi 16-ihásiih pyehtih finniđ oppâmateriallase,
veikkâ sij iä pyevti finniđ eres uáppuruudâ.

Oppâmateriallase lii suulân 52 eurod mánuppaajeest.

Jis tun finniih jo uápputorjuu,
Kela miedeet tunjin oppâmateriallase automaatlávt.
Tun jiehe talle taarbâš uuccâđ tom.

Jis tun jiehe vala finni uáppuruudâ,
mut tun puávtáh finniđ oppâmateriallase,
te uusâ uápputorjuu uápputorjâucâmuššáin.

Vaanhimij puáđuh

Vaanhimij puáđuh pyehtih vaiguttid toos,
ete finniih-uv tun uáppuruudâ já mon ennuv tun finniih tom.
Sajasâšvanhimij teikkâ ovdâmerkkân äijih tâi ááhu puáđuh
iä vaaigut uápputorjuu.

Jis tuu vaanhimeh lává iäránâm,
Kela váldá huámmášumán ton vaanhim puáđuid,
kiän kulen tun aasah
teikkâ kiän kulen tun lah majemuš aassâm.

Ollâškovlâuáppeeh

Jis tun oopah ollâškoovlâst,
te vaanhimij puáđuh iä keeppid tuu uáppuruudâ mere
iäge eesti tom finnim.
Jis tuu vaanhimijn láá tuše uccáá puáđuh,
toh pyehtih kuittâg vaiguttid tuu torjuu tienuuvt,
ete tun finniih eenâb uápputorjuu.

Luvâttuvâst, áámmátlii oppâlájádâsâst teikkâ opâttuvâst uáppeeh

Jis tun luuvah uápuid luvâttuvâst,
áámmátlii oppâlájádâsâst teikkâ opâttuvâst,
vaanhimij puáđuh pyehtih vaiguttid tuu uápputorjuu,
jis nubbe teikkâ nubbe čuávuváin kuáská tunjin:

- Tun lah vuálá 18-ihásâš.
- Tun aasah jieijâd vaanhimijguin.

Vaanhimij puáđuh sâttih talle kepidid tuu uápputorjuu mere,
lasettid tom tâi estid ollásávt uápputorjuu finnim.

Jis tun aasah jiečánávt, adai eres saajeest ko vaanhimij lunne,
te vaanhimij puáđuh iä keeppid tuu finnim uápputorjuu,
peic pyehtih tuše styeredid tom.
Vaanhimij puáđuh vaigutteh kuittâg toos,
ete finniih-uv tun oppâmateriallase
já uáppuloovná staatâhahidem.

Vaanhimij puáđuh iä vaaigut uápputorjuu,
jis miinii čuávuváin kuáská tunjin:

- Tun lah tiävdám 18 ive já aasah jiečánávt.
- Tun lah naaijâm.
- Tun lah vyeliahasii päärni huolâtteijee.

Aassâmlase já aassâmtoorjâ

Kela tuárju uáppei aassâm máksimáin
almos aassâmtoorjuu tâi uápputorjuu aassâmlase.

Almos aassâmtoorjâ

Suomâst ässee uáppee puáhtá finnid almos aassâmtoorjuu.
Almos aassâmtoorjâ ij uccuu uápputoorjâucâmuššáin,
peic tađe várás lii jieijâs ucâmuš.
Siämmáá purrâmušjuávkun kulleeh
oceph aassâmtoorjuu oovtâst.

Purrâmušjuávkku uáivild ulmuid,
kiäh ääsih fastâ siämmáá aassâmvisteest.
Táválávt purrâmušjuávkku lii näimipaarâ,
ávušpaarâ tâi peerâ.
Meiddei ohtâ olmooš puáhtá lede purrâmušjuávkku.

Purrâmušjuávkun kullee ulmui puáđuh
vaigutteh aassâmtoorjuu miärán.
Puáđuh vaigutteh šierânáálá ko uápputorjust.

Almos aassâmtoorjust muštâluvvoo târhibeht
Almos aassâmtoorjâ -tiedettemčáállusist
já Kela nettisiiđoin:

www.kela.fi/anaraskiela

Tun puávtáh rekinistid jieš rekinistemohjelmijn,
ete mon ennuv suulân tun puávtáh finnid
almoos aassâmtoorjuu (suomâkielân).

www.kela.fi/laskurit

Uápputorjuu aassâmlase

Uápputorjuu aassâmlase pyehtih finnid
olgoenâmijn tâi Ålandist uáppeeh.
Sii aassâmlase lii 210 eurod mánuppaajeest.

Aassâmlase pyehtih finnid meid Suomâst aalmugopâttuvâst
tâi valastállâmpâttuvâst uáppeeh,
kiäi uápuh láá mávsuliih já kiäh ääsih oppâlájádâs asâttuvâst.
Aassâmlase lii suullân 89 eurod mánuppaajeest.

Tun puávtáh finnid aassâmlase
já eres uápputorjuu tuše uáppumánuppoojijn.

Aassâmlase finniimist ij lah aheräáji.
Vaanhimij puáđuh iä vaaigut aassâmlasan.

Uáppulovná

Tun puávtáh ruttâdid jieijâd uápuid meid vâldimáin paan̄kist uáppulovná.
Tun máávsáh loovná maasâd, ko tuu uápuh láá nuuhâm.

Tun puávtáh finniđ uáppulovnân staatâáhádâs, jis tun finniih uáppuruudâ tâi rávisolmoošškovlimtorjuu. Staatâáhádâs uáivild, ete Kela máksá loovná maasâd paan̄kin, jis tun jieš jieš paste máksid tom. Kela kuittâg piará loovná tust mañeláá maasâd.

Uusâ uáppulovná staatâáhádâs Kelast.
Tun puávtáh uuccâđ tom siämmást ko uusah uápputorjuu.

Ko Kela lii miedettâm tunjin uáppulovná staatâáhádâs, te tun puávtáh jieš valjid, ete mon paan̄kist tun uusah uáppulovná. Tun koolgah jieš ráđádállâđ loovnâst já ton iávtuin, tego riántust já maasâd máksimist.

Uáppulovná staatâáhádâs puáhtá uázžud meiddei vaanhim kulen ässee 18–19-ihásâš, veikâ sun ij finni uáppuruudâ. Meiddei jiečânávt ässee vuálá 17-ihásâš puáhtá finniđ uáppulovná staatâáhádâs, jis suu vaanhimij puáđuh láá uceh.

Vuálá 18-ihásâš finnee loovná 300 eurod mánuppaajeest.
Vuálá 18-ihásâš taarbâš vaanhimij mietâmâš uáppulovná paajeedmân.
18-ihásâš já tađe puárâsub finnee uáppulovná 650 eurod mánuppaajeest.

Olgoenâmijn uáppee finnee uáppulovná 800 eurod mánuppaajeest.

Tun meridah jieš, ete pajedah-uv loovná já mon ennuv loovná tun pajedah ain háävild.

Uáppulovná riántuh lasettuvvojeh lovnâsuumán ton ääigi, ko tun finniih uápputorjuu. Ko tun jieš innig finni uápputorjuu, te tun finniih paan̄kist reekkig riántui já loovná máksim várás.

Uáppulovnápuárättâs

Kela puáhtá máksid uási tuu uáppulovnâst, jis tun čodâlditáh ollâškovlâtotkos meriääigi siste. Tot nabdoo uáppulovnápuárättâssân.

Uáppulovnápuárättâs lii 40 prooseent ton uáppulovná meereest, mii mana paijeel 2 500 eurod. Uáppulovnápuárättâssâst lii enâmusmeeri. Enâmusmeeri lii kiddâ tast, ete mon vijdes totkos tun lah čodâldittâm.

Tun puávtáh finniđ uáppulovnápuárättâs, jis puoh čuávuvááh iávtuh tiävdojeh:

- Tun lah algâttâm vuossâmuid ollâškovlâuápuid 1.8.2014 tâi ton maña.
- Tun lah čodâldittâm totkos meriääigi siste.
- Tust lii paijeel 2 500 eurod uáppulovná.

Jis tun jieš čodâldit totkos meriääigi siste, te tun puávtáh kuittâg finniđ uáppulovnápuárättâs, jis tuu uápuh láá hiđasmâm tohálii suujâ keežild.

Toháláš suijá lii ovdâmerkkân puáccám,
mutâ tuše jis tun lah finnim puoccâpeiviruudâ.
Toháláš suijá lii meiddei ovdâmerkkân pääрни finnim,
mutâ tuše jis tun lah finnim vaanhimpeiviruudâ.

Táválávt tun jieđ taarbâš sierâ uuccâđ uáppulovnápuáráttâs.
Kela vuolgât tast tunjin miárádâs,
ko tun lah valmâštum ollâškoovlást.

Uáppulovnápuáráttâs kalga kuittâg uuccâđ,
jis tun halijdah finniđ tom ollâopáttuvâst čodâldittum
vyeleeb ollâškovlátotkos maŋa.

Jis tun lah čodâldittám totkos olgoeennâmlii ollâškoovlást,
te almoot tast Kelan.

Riänttutorjá

Jis tun lah lopáttâm tuu uápuid
já tust láá uccâ puáđuh já uáppulovná,
te tun puávtáh uuccâđ Kelast riänttutorjuu.
Talle Kela máksá tuu uáppuloovná riäntuid.
Tun jieđ taarbâš mäsiđ taid Kelan maasâd.

Maht puáđuh vaigutteh uápputorjui?

Tust uázžuh leđe puáđuh siämmást, ko finnih uápputorjuu.
Oovtâ ive ääigi puáđuh uázžuh leđe ihepuáturääji verd.
Ihepuáturääji meriduvvoo ton mielđ,
ete kalle mánuppaje tun lah finnim uápputorjuu.

Ihepuáturääjih iivij 2023 já 2024

Tun puávtáh finniđ puáđuđ kuás peri kalenderive ääigi.
Uápputorjuu já aassâmtorjuu iä rekinist puáttun.

Toorjâmánuppajeh kalenderive ääigi	Ihepuáturääji, eurod/kalenderihe
1	35 360
2	33 280
3	31 200
4	29 120
5	27 040
6	24 960
7	22 880
8	20 800
9	18 720
10	16 640
11	14 560
12	12 480

Täärhist iivij 2023 já 2024 puáturaajijd (suomâkielân):

www.kela.fi/opintotuki-omat-tulot

Jis tun algáttah uápuid tâi valmâštuu kaskoo ive,
tun puávtáh ánsášid ríjjâ puáđuid ovdil tuu uápui älgim
já valmâštum maņa.
Tarkkuu kuittâg puáturaajid uáppumánuppoojij ääigi.
Huolât tast, ete tust láá puáđuh uápui ääigi enâmustáá
1 040 eurod mánuppaajeest toorjámánuppaje kuáttá
já 3 120 eurod mánuppaajeest torjuuttes mánuppaje kuáttá.

Kela puáhtá táttuđ tuu čielgádid,
ete kuás tun lah finnim tuu puáđuid.

Jis tun koskâlditáh tuu uápuid kaskoo ive,
te tuu puáđuh váldojeh huámmášumán oles ivveest.

Jis puáđuh maneh paijeel ihepuáturääji

Tun koolgah jieš huoláttid tast,
ete puáđuh iä moonâ paijeel ihepuáturääji.
Jis tuu puáđuh maneh paijeel,
te Kela piärá maasâd paijeelmere maksum uápputorjuu.
Peerrâmsuumán lasettuvvoo 7,5 prooseent pajedem.

Jis tun huámmášah,
ete tun finnih puáđuid eenâb ko ihepuáturääji,
tun puávtáh toimâđ čuávuvávt:

- Uusâ uápputorjuu tuše uáppumánuppoojij uásán.
- Looppât uápputorjuu mottoom mánuppoojijn.
- Maaccât uápputorjuu jieijâd valjim mánuppoojijn
maasâd Kelan.

Maaccât paijeelmiärálijd uápputorjuuid
ovdil čuávuváá ive cuánuimáánu loopâ.

Toorjâ škovlâmaadhijd já purrâmuššáid

Škovlâmätkitoorjâ

Škovlâmätkitorjust láá sierâ iävtuh uáppeid, kiäin lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân, já eres uáppeid.

Škovlâmätkitoorjâ uáppei, kiäst lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân

Tun puávtáh finnid torjuu jieijâd škovlâmaadhij várás, jis tun čodâlditáh ovdâmerkkân

- luvâttâhuápuid tâi rävisulmui luvâttâhuápuid
- áámmátlii vuáđutotkos
- áámmáttotkos
- välmejeijee škovlim, ovdâmerkkân TUVA-škovlim
- uáppukenigâssáid čujottum rijjâ čuovviittâspargo škovlim.

Tun puávtáh finnid torjuu, jis tuu škovlâmätki oovtâ kuávlun lii ucemustáá 7 kilomeetterid.

Jis tust láá ucemustáá 15 mätkipeivid kalendermánuppaajeest, te tun puávtáh finnid olesmiärálii škovlâmätkitorjuu. Jis tust láá 10–14 mätkipeivid kalendermánuppaajeest, te tun puávtáh finnid škovlâmätkitorjuu, mutâ torjuu meeri lii peeli olesmiärálii torjust.

Jis tun kiävtáh škovlâmäädhist almoli jotoluv tâi škovlâjodettem, tun jieh táválávt määvsi madhijnâd maiden.

Škovlâmätkitoorjâ uáppei, kiäst ij lah vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân

Tun puávtáh finnid torjuu tuu škovlâmaadhij várás, jis tun čodâlditáh ovdâmerkkân

- luvâttâhuápuid
- áámmátlii vuáđutotkos
- välmejeijee škovlim, ovdâmerkkân TUVA-škovlim.

Tun puávtáh finnid torjuu, jis tuu škovlâmätki oovtâ kuávlun lii ucemustáá 10 kilomeetterid.

Jis tust láá ucemustáá 15 mätkipeivid kalendermánuppaajeest, te tun puávtáh finnid olesmiärálii škovlâmätkitorjuu. Jis tust láá 10–14 mätkipeivid kalendermánuppaajeest, puávtáh finnid škovlâmätkitorjuu, mutâ torjuu meeri lii peeli olesmiärálii torjust.

Kiäst lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân?

Tust lii vuoigâdvuotâ mávsuttes škovliimân, jis tun tiävdáh kuohtuid čuávuváid iävtuid:

- Tun lah lopâttâm vuáđuškoovlâ ive 2021 tâi ton maŋa.
- Tun lah šoddâm ive 2004 tâi ton maŋa.

Vâi tun puávtáh finnid olesmiärálii torjuu, iähtun lii mätkipeevij mere lasseen tot, ete tuu määđhieh mäksih paijeel 54 eurod mánuppaajeest. Talle tun máávsáh táválávt maadhijn jieš 43 eurod mánuppaajeest.

Vâi tun puávtáh finnid pele olesmiärálii torjust, iähtun lii mätkipeevij mere lasseen tot, ete tuu määđhieh mäksih paijeel 27 eurod mánuppaajeest. Talle tun máávsáh táválávt maadhijn jieš 21,50 eurod mánuppaajeest.

Tun puávtáh finnid škovlâmätkitorjuu, veikâ tuu määđhieh mäksih ucceeb, jis tun kiávtáh maidnii čuávuvâin:

- Waltti-jotolâh, mii tuáimá maangâ kaavpugist
- Helsig kuávlujotolâh HSL
- Tampere kuávlujotolâh Nysse
- Turku kuávlujotolâh Föli
- škovlâjodettem
- jieš uárnejum jotteemvyehi.

Tun finniieh lasetiäduid Waltti-jotoluvâst čujottâsâst

walitti.fi

Škovlâjodettem uáivild tom, ete oppâlájádâs tâi kieldâ uárnee tunjin škovlâsáatu tâi uástâ tunjin mätkiliipuid škovlâmääđhi várás. Tun finniieh lasetiäduid škovlâjoođeetmist oppâlájádâsâstâd.

Jis tust ij lah almolâš jotolâh tâi škovlâjodettem kevttimnáál, puávtáh jotteed škovlân jieijâd valjim vuovvijn, ovdâmerkkân jieijâd autoin tâi vaanhim sáttoin.

Škovlâmätkitorjuu uuccâm

Uusâ škovlâmätkitorjuu neetist OmaKelast:

www.kela.fi/neetist

Meid tuu huolâtteijee puáhtá uuccâđ torjuu OmaKelast tuu peeleeest.

Kela máksá torjuu tuu jotteemvyevi mielđ njuolgist liipu vyebeidei, oppâlájádâsân tâi tunjin.

Tun koolgah uuccâđ škovlâmätkitorjuu jyehi luuhâmive sierâ.

Purrâmuštoorjâ

Ollâškovlâuáppee puáhtá finnid vuáládâs purrâmušâin raavâdviäsuin, moh láá mielđi purrâmuštorjust.

Tun máávsáh purrâmušâst ucceeb, ko čááitáh uáppeekoortâ tâi Kela purrâmuštoorjâkoortâ.

Raavâdviäsuh, moh láá mielđi purrâmuštorjust (suomâkielân):

www.kela.fi/opiskelijaravintolat

Ollâškovlâuáppee tiervâsvuodâtipšomáksu

Áámmátollâškoovlâi já ollâopâttuvâi uáppeeh kalgeh mäksid Kelan tiervâsvuodâtipšomáávsu, jis sij čodâlditeh totkos.
Máksu lii suulân 37 eurod luuhâmpaajeest.

Tiervâsvuodâtipšomáávssoin ruttâduvvoov Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö adai YTHS toimâm.
Áámmátollâškoovlâi já ollâopâttuvâi uáppeeh finnejeh tibi YTHS:st tiervâsvuodâtipšo.

Kela ij vuolgât máávsust reekig.
Tun koolgah jieš mušted mäksid tom.

Máksu máksuo 2 keerdi ivveest.
Määvsi kidđâluuhâmpaje máávsu majemustáá 31.1.
já čohčâluuhâmpaje máávsu majemustáá 30.9.
Tun puávtáh mäksid máávsu neetist:

www.kela.fi/neetist

Rävisolmoošškovlimtoorjâ

Jis tun lah lamaš pargoelimist ucemustáá 8 ihheed, te tun puávtáh finnid rävisolmoošškovlimtoorjuu.
Tom ij miedeet Kela, peic Työllisyysrahasto.

Finniih lase tiädoid čujottâsâst (suomâkielân)

www.tyollisyysrahasto.fi

Jis tun finniih rävisolmoošškovlimtoorjuu ucemustáá 8 oho ääigi, te Kela puáhtá miedettid tunjin uáppuloovná staatâthádâs.
Táhádâs lii 650 eurod mánuppaajeest.
Jis tun čodâlditáh ollâškovlâtođhos já toovah tom meriääigi siste, te Kela puáhtá mäksid uási tuu uáppuloovnâst.
Luuvâ lase saajeest Uáppuloovnápuárâttâs (s. 19–20).

Viärjukenigâs torjuuh

Viärjukenigâsvuodâ čodâldittem uáivild suátiviehân tâi siiviilpalvâlusân moonnâm.

Suátivievâst tâi siiviilpalvâlusâst orroo finnee suu palvâlemsaajeest uccâ peiviruudâ.

Toos lasseen Kela puáhtá máksid suáldáttorjuu. Tom puáhtá máksid suátivievâst tâi siiviilpalvâlusâst orroi tâi suu omâháid. Omâhâš uáivild viärjukenigâs näimipelikyeimi. Omâhâš lii meid ávuskiyeimi, kiäin viärjukenigâsâst lii ohtsâš pärni.

Kela puáhtá máksid suáldáttorjuu meid ulmui, kii puátá olgoenâimijn Suomân palvâlusân.

Suáldáttorjui kuleh

- vuáđutoorjâ
- aassâmtoorjâ
- elettemtoorjâ
- sierânâstoorjâ.

Lasseen Kela puáhtá máksid uáppuloovná riäntuid.

Suáldáttorjuu puáhtá finnid

- viärjukenigâs
- pelikyeimi
- ávuskiyeimi, jis kuoimijn lii ohtsâš pärni
- viärjukenigâs jieijâs pärni tâi pelikyeimi pärni.

Puáđui vaikuttâs suáldáttorjui

Suáldáttorjui miärán vaigutteh puáđuh, maid viärjukenigâs já suu omâhááh finnejeh palvâlusääigi. Puáđuh váldojeh huámmášumán nettomeerrin ađai viäruu kepidem maņa. Torjuu meeri kiäppán nettopuáđuid västideijee summáin.

Viärjukenigâs pälkki- já irättâspuáđuin lii kuittâg 300 euro syejiuási. Syejiuási uáivild sume, mon palvâlusâst orroo puáhtá tiänáđ mánuppaajeest tienuuvt, ete tot ij vaaigut suáldáttorjuu miärán.

Vuáđutoorjâ

Kela puáhtá máksid viärjukenigâs omâhâžžân vuáđutorjuu. Vuáđutoorjâ luávdá kyeimi já paarnij jyehipiäiválijd koloid, mooid eres puáđuh iä pijssáá. Toh láá ovdâmerkkân purrâmušân, pihtâsáid já tiervâsvuodâtiipšon lohtâseijee koloh.

Vuáđutorjuu oles meeri lii 733 eurod mánuppaajeest. Torjuu miärán vaigutteh perruu puáđuh já paarnij meeri.

Aassâmtoorjâ

Kela puáhtá máksid viärjukenigâs já suu omâhááh kuáhtulijd aassâmkoloid.

Kela puáhtá miedettid aassâmtorjuu viärjukenigâsân olssis tuše, jis sun lii aassâm jiečânávt 3 mánuppaje ovdil palvâlus. Aassâmkoloid rekinistojeh láigu, čäcimáávsuh, šledgâmáávsuh, táluservimáksu, aassâmloovná riäntuh já peerâtáálu tipšomkoloh.

Elettemtorjâ

Jis viärjukenigâs ij paste mäksid páárnán elettemiše, te Kela puáhtá mäksid elettemtorjuu suátivievâ tai siiviilpalvâlus ääigi.

Sierânâstoorjâ já uáppuloovná riäntuh

Kela puáhtá mäksid viärjukenigâs omâhâžân ovdâmerkân tiervâsvuodâtiipšon tai pärnitiipšon lohtâseijee koloid. Taat nabdo sierañâstoorjân. Kela puáhtá meid mäksid viärjukenigâs já suu omâháá uáppuloovná riäntuid.

Eres torjuuh

Jis viärjukenigâs lii ejjiriijâst, te sun puáhtá finnid ejjiruudâ.

Jis tun jiehe pyevti finnid suáldáttorjuu, tust puáhtá lede vuoigâdvootá finnid almos aassâmtorjuu. Täärhist ääši Kelast.

Uuccâm já mäksim

Uusâ uápputorjuu, almos aassâmtorjuu, škovlâmátkitorjuu já suáldáttorjuu neetist:

www.kela.fi/neetist

Täärhist ucâmušâst, moh lahtoseh tast kalgeh lede. Meiddei lahtosijd puáhtá toimâttid viermist.

Tun puávtáh uuccâd iäláttuv tai torjuu meid luámáttuvvâin, mon finnee Kela nettisijđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Kela postâčujottâs lii

Kela
PL 10
00056 KELA

Puávtáh tipšod masa puoh Kela-ašijdâd meiddei puhelin peht.

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš, te tun finnih pááikán miärádâs. Miärádâsâst muštâluvvojeh torjuu meeri, vuáđustâsah já máksupeivi. Tun finnih miärádâs meiddei talle, jis tunjin ij lah miedettum toorjâ.

Kela máksá torjuu tuu pañkkitilin. Uápputorjuu, almos aassâmtorjuu já suáldáttorjuu máksupeivi lii mánuppaje 1. pañkkipeivi.

Almoot, jis tuu tile muttoo

Jis tuu eellim muttoo, te tot puáhtá vaiguttiđ Kela torjuid. Muttum puáhtá kuoskâđ ovdâmerkkân asâmân, puáđoid, porgâmân tâi perrui.

Mušte almottiđ nubástusâin Kelan.

Tun puávtáh toohâđ tom neetist, puhelimist tâi toimâttuvâst.

Tuu ovdâsvástádâs lii visásmittid jieijâđ peeleast, ete Kelast láá olmâ tiáduh.

Talle toorjâ máksoo tunjin olmâ stuárusâžžân.

Jis miärdâsâst lii feilâ

Jis Kela miärdâsâst lii tuu mielâst feilâ, te tun puávtáh uuccâđ miärdâsân nubástus.

Tun finnih miärdâsreeivâ mielđ ravvuid tast, ete maht nubástusoccoo.

Jis tust láá koččâmušah, te vääldi ohtâvuodâ vistig Kelan.

Neetist tun puávtáh

- uuccâđ torjuid
- vuolgâttid lahtosijd
- tärhistid jieijâđ ucâmuš tile
- vuolgâttid viestâid
- almottiđ nubástusâin
- lopâttid torjuu.

Návt Kela palvâl

Neetist

Luvvâ Kela torjuin anarâškielân:
www.kela.fi/anaraskiela

Rekinist torjuu mere:
www.kela.fi/laskurit

Ášástâl neetist:
www.kela.fi/neetist

Čáládât nettivalvâlusân

OmaKelan já ääigiväärridmân kalga čáládâttâđ. Tun tarbâšah paŋkkitutbdâlduvâid tâi moobilvisásmitem.

Iše ášástâlmân

Jis neetist ášástâllâm lii vaigâđ, te tun puávtáh uážžud toos iše:
www.kela.fi/digituki

Tun puávtáh meid adeliđ nube ulmui vuoigâdovuodâ hoittâđ aášijd tuu peeleast:
www.kela.fi/aasij-hoittam-nube-peelest

Tarbâšah-uv tun tuulhâ?

Jis tun tarbâšah tulkkum, te vääldi ohtâvuodâ Kelan:
www.kela.fi/tulkkum

Puhelimist

Ávus vu–vá tijme 9–16.

Aassâm.....020 692 210

Almugijkoskâsâš ääših (vu–vá tijme 10–15).....020 634 0200

Áigápuátutoorjâ.....020 692 207

lälâttuvah.....020 692 202

Maassâdpeerrâm.....020 634 4940

Oppâm já viärjukenigâsvuotâ.....020 692 209

Pargottesvuotâ.....020 692 210

Puáccâm já koortah.....020 692 204

Vaanhimvuotâ.....020 692 206

Vajoditem já vâdulâštorjuuh.....020 692 205

Suáittu já vyerdim máávsuh miärášuveh tuu operaattor hoodij mielđ.

Luvvâ lase:
www.kela.fi/puhelimist

Väärrid puhelinääigi

Väärrid puhelinääigi suáittimáin tâi neetist:
www.kela.fi/varaa-aika

Toimâttuvâst

Täärhist ohtâvuotâtiäduid já ávusorroomaigijd:
www.kela.fi/toimattuvast

Kela anarâškielân

Anarâškielâliih nettisiiđoh:

www.kela.fi/anaraskiela

Anarâškielâliih tiedettemčáálluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

läláttuvah já eres iäláttuvfinnejeijee hiäđuh

Olgoenâmijn Suomân tâi Suomâst olgoenâmaid

Pargottesvuotâ

Puoccâm já vajodittem

Pärniperruuh

■ Uáppeeh já viärjukenigâsah

Anarâškielâlijd tiedettemčáállusijđ
puáhtá printtid neetist:

www.kela.fi/tiedettemcaluseh